

PREDSTAVITEV UČBENIKA: FOTOGRAMetriJA 1. DEL

Asim Bilajbegović

- Naslov:** *Fotogrametrija 1. dio*
- Avtor:** *Karl Kraus, prevod Admir Mulahusić*
- Leto izdaje:** *2006*
- Založnik in izdajatelj:** *Synopsis Zagreb - Synopsis Sarajevo*
- Obseg:** *388 strani*
- ISBN:** *953-7035-19-0 (Zagreb)*

Kot večina univerzitetnih profesorjev poskušam spremljati razvoj geodezije, ne samo na svojem ozkem znanstvenem področju, temveč tudi na drugih področjih. Ravno ko sem želel osvežiti svoje znanje iz fotogrametrije, je izšla knjiga v prevodu našega mladega kolega mag. Admira Mulahusića (in sodelavcev pri prevodu, prof. dr. Faruka Seleskovića – prvo poglavje in Emira Rizvića – del tretjega poglavja) „Fotogrametrija 1. dio“ pokojnega, nam dragega in znanega profesorja Karla Krausa z dunajske univerze. Z zadovoljstvom sem prebral prevedeni učbenik prof. Krausa. Kaj naj rečem o novem univerzitetnem učbeniku, ki je napisan v razumljivem jeziku in je doživel že 7 izdaj v nemškem jeziku ter je bil preveden v angleški, norveški, grški, japonski, italijanski, francoski, madžarski, ukrajinski jezik in leta 1987 v srbohrvaški jezik (v prevodu prof. dr. D. Joksića)? V omenjenih državah se izvirnik in prevodi uporabljajo kot univerzitetni učbenik in prepričan sem, da bo ta prevod odigral podobno vlogo na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini ter v sosednjih državah, ki jim je naš jezik blizu.

Učbenik je razdeljen na 7 poglavij, ima 388 strani, 211 slik in 161 del citirane literature.

V prvem poglavju pod naslovom „Uvod“ je podan predvsem zgodovinski pregled razvoja fotogrametrije.

V drugem poglavju („Predhodne matematične napomene”) so prikazane matematične podlage, ki se uporabljajo v fotogrametriji, te pa spremljajo številne slike. To je še posebej pomembno za strokovnjake iz prakse, katerih znanje iz matematike ni sveže.

Tretje poglavje ima naslov „Fizikalna realnost fotogrametrijske snimke” (Fizikalna realnost fotogrametričnega posnetka) in obsega: notranjo orientacijo fotoaparata in slike, fotografske posebnosti (barva in filtri, gradacija, občutljivost, spektralna občutljivost, filmi za snemanja in drugo), terestrične merske fotoaparate s tehničnimi podatki, merske fotoaparate za letalske posnetke s planiranjem in izvedbo terestričnih in aeroposnetkov.

„Stereorestitucija” je naslov četrtega poglavja in med drugim obsega stereorestitucijo z znano in neznano zunanjo orientacijo, stereoinstrumente in postopke restitucije ter točnost s praktičnimi nasveti za stereoskopsko zbiranje podatkov.

Peto poglavje pod naslovom „Fotogrametrijska triangulacija” (Fotogrametrična triangulacija) opisuje izvednotenje v bloku s pomočjo neodvisnih modelov, prostorsko in položajno izvednotenje bloka, položajno in višinsko točnost triangulacije pasu, skupno izvednotenje v bloku, modele izvednotenja, točnost, prednost in slabost skupnega izvednotenja ter prostorske preseke naprej in nazaj. To je poglavje, ki v dosedanjih učbenikih našega govornega področja ni bilo nikoli tako detaljno opisano.

Šesto poglavje obravnava ortofotografijo, ki se danes precej uporablja zaradi hitrosti ter ekonomičnosti, in pristop pokojnega prof. K. Krausa k temu problemu je sodoben.

Sedmo poglavje je vrh piramide tega pomembnega učbenika. To je moderna digitalna fotogrametrija, dokumentirana s številnimi primeri. Ravno na tem delu fotogrametrije temelji bodoči razvoj; v učbeniku so opisane digitalne delovne postaje in avtomatizirane metode izmere. To je področje, ki ga potrebujejo in ki ga bodo potrebovale današnje in bodoče generacije fotogrametrov.

Kakovost prevoda je na zavirljivem nivoju. Prevod je opravil in ne zgolj korigiral strokovnjak, ki se ukvarja s fotogrametrijo. Zaključek je nedvoumen. Učbenik pok. prof. Karla Krausa bo pomemben prispevek k univerzitetnemu izobraževanju študentov na področju fotogrametrije na geodetskih, gozdarskih, kmetijskih, arhitekturnih in gradbenih fakultetah na univerzah v Zagrebu in Sarajevu. Verjamem, da ga bodo uporabljali tudi študenti na univerzah v sosednjih državah: v Ljubljani, v Beogradu, v Skopju in drugje. Učbenik priporočam tudi strokovnjakom v praksi, ki se ukvarjajo s fotogrametrijo, še posebej tistim, pri katerih je od zaključka študija minilo že daljše obdobje.

Posebno me veseli, da je ta prevod v hrvaški jezik rezultat sodelovanja strokovnjakov s sarajevske in zagrebške univerze oziroma da je izdajatelj prisoten v obeh državah.

Na koncu še majhen prispevek za popravek 7. izdaje učbenika. Na strani 298 nad sliko 6.1-7, prva vrstica, prvi stavek: „Medjutim, korisnici moraju biti svjesni da će slike tačaka izvan ravnine objekta biti pomaknute u smeru glavne tačke H.” Ta trditev velja le, če se objekt nahaja pod srednjim nivojem terena, če pa je nad srednjim nivojem, se slika pomakne od glavne točke. Slika

je v redu, popravljeni tekst pa bi moral biti: „Medjutim, korisnici moraju biti svjesni da će slike tačkaka izvan ravnine objekta biti radijalno pomaknute u odnosu na glavnu tačku H”. Prevod je narejen korektno, citiram original: „Users must be aware, however, that the images of points outside the plane of the object will be displaced in the direction of the principal point H.”

prof. dr. A. Bilajbegović
University of Applied Sciences Dresden
E-pošta: bilajbegovic@htw-dresden.de